

ESAS NO : 1981/1594

KARAR NO : 1982/107

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olmakla beraber,1402 sayılı Yasa'nın 13.maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içermeyen,ayrıca sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmayan suçlara ait davalar Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Burhan Kayalar ve Ahmet Çökelek

O L A Y : 14.8.1977 günü Mamak'ta yolda yürüyen Ali Kantar,Yılmaz Kara ve

Türker Yurtseven isimli şahısların önünü kesip,sağcı ya da solcu olup olmadıklarını soran 5-6 kişilik gurubun sonradan bu kişileri dövmeye başladıkları,yakınıcı Türker Yurtseven' hayati tehlike doğacak biçimde yaralandığı,olay faillerinden sanık Burhan Kayalar'ın yakalandığı,öteki sanıkların bulunamadığı,böylece bu sanığın müessir fiil suçunu işlediği,12.2.1978 tarihinde Mamak Misket mahallesinde oturanlara 5-6 kişilik bir gurubun ateş ettiği yakınıcı beyanlarına göre ateş edenlerin Celal Doğan,Burhan Kayalar,Cumhur Bayrak olduğu anlaşıldığı,olayın cereyan tarzı itibariyle eylemin öldürmek ya da yaralamak amacıyla yapıldığı,silahlı tehdit niteliğinde kaldığı,olay sonrası başka suçlardan yakalanan Celal ve Cumhuriyet hakkında kamu davaları açıldığı,sonradan sanık Burhan Kayalar'ın da yakalandığı,14.4.1978 günü aynı yerde sanıklar Burhan Kayalar,Haşim Polat,Celal Doğan,Esat Kılıç'ın aralarında siyasi görüş ayrılığı bulunan İsmail Demirel isimli şahısla karşılaştıklarında tartıştıkları silahla ateş ederek bu şahsı hayati tehlike doğmayacak biçimde yaradıkları, olay faillerinin yakalanıp gerek bu suç,gerekse başka suçları nedeniyle kamu davasının açıldığı,sanık Burhan Kayalar'ın bu eylemi öteki sanıklarla birlikte doğrudan doğruya birlikte işlediği,işlediği bu suçtan aranan sanığın 4.4.1978 günü Ahmet Kaleli isimli bir şahsı öldürme suçuna da karıştığı,bu suçu nedeniyle sıkıyönetim askeri mahkemesinde gıyabi tutuklama kararı alındığı,bu sanığın 21.12.1979 tarihinde belirli bir ikametgahı olmamasına rağmen Misket mahallesinde oturuyormuş gibi diğer kısımları kimliğine uygun olan nüfus hüviyet cüzdanını komşu mahalle muhtarına götürerek tastik ettirdiği,böylece bu mahalle muhtarı sanık Ahmet Çökelek'in sahte kimlik tanzim etme suçunu işlediği,birçok olayın faili olan sanık Burhan Kayalar'ın sürekli olarak cürüm işlemesi bu cürümleri işlerken yanında genellikle değişik kişiler bulunması nazara alınınca sol siyasi görüşü savunan ve benimseyen kişilerin belirli bir örgüt çerçevesi içinde eylem yaptıkları konusunda kesin deliller olmamakla birlikte sürekli eylem birliği içinde bulunan ve birbirleriyle şu ve bu şekilde birleşerek cürüm işleyen bu kişilerin belli bir amaç etrafında bilerek ve isteyerek toplandıkları ve sanık Burhan'ın bu teşekkülün bir ferdi olduğu gözönüne alınarak teşekkül meydana getirme suçunu işlediği,sonuç olarak sanık Burhan Kayalar'ın müessir fiil adam öldürmeye eksik teşebbüs,silahlı tehdit,6136 sayılı Yasa'ya aykırı davranmak,cürüm işlemek için teşekkül meydana getirmek suçlarını işlediği ileri sürülerek eylemine uyan Türk Ceza Yasası'nın 64/1.,191/2.,456/2.,448.,313/2.,6136 sayılı Yasa'nın 13/1.,öteki sanık Ahmet Çökelek'in ise eylemine uyan Türk Ceza Yasası'nın 350/2.ve 352.maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca 30.5.1979 günlü iddianame ile sıkıyönetim askeri mahkemesine kamu davası açılmıştır.

1-Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1.Nolu Askeri Mahkemesi,10.12.1980 gününde,

1980/1457-477 sayı ile:Sanık Burhan Kayalar'a yüklenen suçların işleniş tarihi ve bu suçların sıkıyönetim mahkemelerinde görülen herhangi bir dava ile organik bağının bulunmaması öteki sanık Ahmet Çökelek'e yüklenen suçun ise niteliği itibariyle 1402 sayılı Yasa'nın 15 maddesinde yer almaması tarzında 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13. ve 15.maddelerine göre davaya bakmanın mahkemelerinin görevi dışında kaldığı,

2-Ankara 2.Ağır Ceza Mahkemesi,22.9.1981 gününde,1981/29-100 sayı ile:Sanığın duruşma sırasındaki savunmalarında suç arkadaşları Celal Doğan,Haşim Polat,Esat Kılıç gibi şahısların sıkıyönetim askeri mahkemelerinde davalarının devam ettiği ve bazı suçlardan beraat ettiklerini açıkça belirttiği,Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 16.7.1981 günlü yazılarında mahkemelerinde 1980/830 sayılı dava dosyasında Burhan Kayalar'ın Esat Kılıç ile birlikte faili gayri muayyen şekilde adam öldürmeye teşebbüs suçundan açılan davanın derdest bulunduğu bildirildiği,böylece bu sanığın sıkıyönetim mahkemelerinde derdest bulunan davası nedeniyle işlenen suçların genel ve ortak amaç içerisindedir ve bağlantılı olduğu ve 1402 sayılı Yasa'nın 13/b.maddesindeki koşulun gerçekleştiği,bu bakımdan davaya bakmanın mahkemelerinin görevi dışında kaldığı,

Gerekçeleriyle görevsizlik kararı vermişlerdir.

Böylece,her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247zsayılı Yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü,Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda,Fethi Özdural,İsmail Oğuz,Nevzat Doğan,Y.İsmet Ayer,Halûk Yardımcı ve Cezmi Elgin'in katılmaları ile yaptığı 15.3.1982 günlü toplantıda,geçici raportör M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı ve Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan;toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganiolu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Demir Akarsu'nun aynı doğrultuda ki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklardan Burhan Kayalar'ın işlediği suçlar,sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önceki tarihlere,öteki sanık Ahmet Çökelek'in işlediği suç,sıkıyönetim ilânından sonraki tarihe rastlamaktadır.

Sanıklardan Ahmet Çökelek'in işlediği suç,sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olmadığı gibi,1402 sayılı Yasa'nın 15.maddesinin muhtelif bentlerinde yazılı suçlardan da değildir.

Sanık Burhan Kayalar'a atılan suçlar ise,gerek sanığın sol görüşlü olması,gerekse sol görüşü savunan ve benimseyen kişilerin eylem birliği içerisinde atılı suçları işlemeleri nedeniyle sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmaktadır.

Ancak,bu sanığa atılı suçlar,sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmekle 1402 sayılı Yasa'nın 13/a.maddesi kapsamı dışında kaldığı gibi,aynı Yasa'nın 13/b.maddesinde öngörülen bağlantı koşulunu da içermemektedir.Zira Ağır Ceza Mahkemesi görevsizlik kararı bu sanık hakkında bir davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde derdest bulunduğu belirtilmiş ise de,sıkıyönetim askeri mahkemesindeki dava 26.10.1981 gününde sonuçlanmış ve bu davada kimi sanıkların mahkumiyetine,kimi sanıkların da beraatine karar verilmiş olmakla sıkıyönetim askeri mahkemesi bu davadan elini çekmiş bulunmaktadır.Öte yandan sanık Burhan Kayalar'a atılan suçların sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan davalarla genel ve ortak amaç

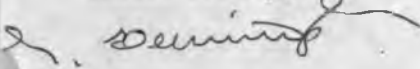
risinde bağlantılı olduğu hususunda dosyada yeterli ve somut başkaca herhangi bir kanıt rastlanmamakta ve davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu nedenlerle, Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Adli Yargı'nın görevli bulunduğu, Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi nin 22.9.1981 günlü, 1981/29-100 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 15.3.1982 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi,

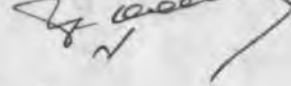
Başkan

Kenan Terzioğlu

Üye

Fethi Özduvalı

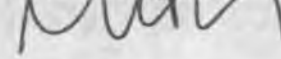
Üye

İsmail Oğuz

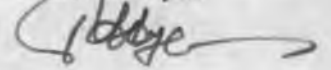
Üye

Nevzat Doğan

Üye

Y. İsmet Ayer

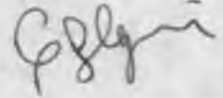
Üye

Halûk Yardımcı

Üye

Cezmi Elgin

D/E /5.4